

СИЛАБУС «НІШЕВІ КУЛЬТУРИ»

1. Основні характеристики						
Назва українською мовою	Нішеві культури					
Назва англійською мовою	Niche cultures					
Код	ВБ					
Спеціальність	201 «Агрономія»					
Освітньо-наукова програма	Агрономія					
Рівень освіти	Третій (освітньо – науковий) рівень					
Рік навчання	1-2 рік, (2-3 семестр)					
Форма навчання	Денна, заочна					
Кількість годин / кредитів ECTS	120 годин / 4 кредити ECTS					
Розподіл годин за видами занять	Вид занять	Лекції	Практичні заняття (семінари)	Лабораторні заняття (комп'ютерні практикуми)	Індивідуальні заняття	СРС
	Години	18/6	24/10	-	-	78/104
Контрольні заходи	Екзамен	Залік	МКР (вказати кількість)	РГР, РР, ГР (вказати кількість)	КП, КР (вказати кількість)	Реферат (вказати кількість)
		+	1	-	-	-
Статус дисципліни / кредитного модуля	Вибіркова					
Мова викладання	Українська					
2. Кадрове забезпечення						
Кафедра, що забезпечує викладання	Кафедра польових і овочевих культур					
Викладач (лекційні заняття)	Попова Людмила Миколаївна					
Е-mail та інші контакти викладача	lnyu@ukr.net					
Викладач (практичні / лабораторні заняття)	Попова Людмила Миколаївна					
Е-mail та інші контакти викладача	lnyu@ukr.net					
3. Цілі та предметні результати навчання						
Цілі дисципліни	Засвоєння здобувачами теоретичних та практичних навичок з технології вирощування, післязбиральної доробки та використання продукції нішевих культур.					
Компетентності	<p>ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері агрономії, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.</p> <p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК3. Здатність розробляти проекти та управляти ними.</p>					

	<p>ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми агрономії на основі системного наукового та загального культурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p> <p>СК1. Здатність продукувати і обґрунтовувати нові перспективні ідеї, гіпотези, стратегії виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в агрономії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з сільськогосподарських наук і суміжних галузей.</p> <p>СК4. Здатність аналізувати, оцінювати і прогнозувати сучасний стан і тенденції розвитку агротехнологій вирощування сільськогосподарських культур.</p> <p>СК5. Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проекти в агрономії та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПРН4. Створювати інформаційні бази та володіти сучасним інструментарієм для пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації, зокрема, статистичними методами аналізу даних великого обсягу та/або складної структури.</p> <p>ПРН5. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми агрономії державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.</p> <p>ПРН9. Планувати та реалізовувати технологічний процес в умовах глобальних та регіональних викликів.</p>
Знання	<ul style="list-style-type: none"> - господарське значення, сучасний стан та перспективи виробництва нішевих культур; - особливості росту і розвитку рослин; - основні напрямки оптимізації режимів вирощування високоякісної продукції; - загальні прийоми підготовки ґрунту, посівного і посадкового матеріалу, сівби (садіння), догляду за рослинами та збирання врожаю нішевих культур. - способи підвищення урожайності та покращення якості продукції
Вміння	<ul style="list-style-type: none"> - визначати оптимальні строки та способи сівби і садіння нішевих рослин з урахуванням їх біологічних особливостей та призначення продукції; - здійснювати своєчасне проведення технологічних заходів основної й передпосівної підготовки ґрунту, посівного та посадкового матеріалу, сівби та догляду за посівами в різних ґрунтово-кліматичних умовах; - планувати та проводити збирання врожаю, визначати товарність продукції та можливі шляхи її реалізації.
Вимоги до підготовки ЗВО (міждисциплінарні зв'язки, що передують вивченню дисципліни)	<p>Методологія досліджень в агрономії та виконання дисертаційної роботи</p>
Зміст дисципліни	<p>Тема 1. Нішеві культури: економічні перспективи вирощування.</p>

(перелік тем)	<p>Тема 2. Біологія і технологія вирощування малопоширених зернобобових культур.</p> <p>Тема 3. Особливості вирощування перспективних бульбоплідних культур.</p> <p>Тема 4. Технології вирощування нішевих овочевих культур.</p> <p>Тема 5. Особливості технології вирощування нішевих баштанних культур.</p> <p>Тема 6. Технологія вирощування нішевих олійних культур.</p> <p>Тема 7. Особливості технології вирощування нішевих ефіроолійних культур.</p> <p>Тема 8. Біологія і технологія вирощування нетрадиційних кормових культур.</p> <p>Тема 9. Нішеві лікарські культури.</p>
Дидактичні методи	<ul style="list-style-type: none"> - вербальні/словесні (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, навчальна дискусія); - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження); - практичні (вправи, проведення експерименту, практики); - пояснювально-ілюстративний або інформаційно-рецептивний, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння здобувачами; - репродуктивний, в основу якого покладено виконання різного роду завдань за зразком.
На лекційних заняттях	<ul style="list-style-type: none"> - пояснення, - розповідь, бесіда, - інструктаж, - навчальна дискусія, - ілюстрування, демонстрування - «мозковий штурм»
На практичних заняттях	<ul style="list-style-type: none"> - пояснювально-ілюстративний або інформаційно-рецептивний, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння здобувачами; - виконання практичних завдань, проведення експерименту, практики; - репродуктивний, в основу якого покладено виконання різного роду завдань за зразком.
Література основна	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бахмат М.І., Кващук О.В., Хоміна В.Я., Загородний М.В., Сучек М.М. Ефіроолійні рослини: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2012. 312 с. 2. Бахмат М.І., Кващук О.В., Хоміна В.Я., Комарніцький В.М. Лікарське рослинництво: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2011. 256 с. 3. Біологічні особливості і вирощування малопоширених овочів: навч. посібн. /О.І.Улянич та ін.; за ред. О.І.Улянич. Умань: Видавничополіграфічний центр «Візаві» (Видавець «Сочінський М. М.»), 2018. 278 с. 4. Бушулян О. В., Січкарь В. І. Нут. Генетика, селекція, насінництво, технологія вирощування. Одеса: СГП-НЦНС, 2009. 246 с. 5. Ведмедева К. В., Поляков О. І., Леус Т. В., Алієва О. Ю., Нікітенко О. В. Сафлор: монографія. Київ: Аграрна наука, 2022. 160 с. 6. Гель І.М. Практикум із прикладної селекції плодкових і овочевих

	<p>культур / I частина. Овочеві культури. Львів, 2014. 160 с.</p> <p>7. Городецький О.С., Качан Л.М., Вахній С.П., Хахула В.С. Технічні культури: навч. посіб. Біла Церква, 2018. 300 с.</p> <p>8. Демидась Г.І., Слюсар І.Т. Нетрадиційні кормові культури. Київ: НУБіП, 2019. 190 с.</p> <p>9. Жатов О., Каленська С., Мельник А.. Технічні культури: навч. посібн./ за ред. О. Жатова, С. Каленської. Суми: Університетська книга, 2015. 358 с.</p> <p>10. Зернобобові культури: сучасні технології вирощування / А.В. Черенков та ін. Дніпро. 2017. 110с.</p> <p>11. Зінченко О. І. Рослинництво: підруч. / за ред. О. І. Зінченко. Київ: Аграрна освіта, 2001. 519 с.</p> <p>12. Івченко Т.В., Мозговська Г.В., Віцень Т.І., Баштан Н.О., Мірошніченко Т.М., Методичні підходи щодо селекції та сучасних технологій розмноження і вирощування батату (<i>Ipomoea batatas L.</i>) (методичні рекомендації). Селекційне: ІОБ НААН, 2018. 36 с.</p> <p>13. Комарова І. Б., Рожкован В. В. Рижій ярий: селекція, насінництво, вирощування і використання. Київ: Аграрна наука, 2020. 96 с.</p> <p>14. Лимар В. А. Баштанництво України: монографія. Миколаїв: МДАУ, 2007. 260 с.</p> <p>15. Лихацький В.І. Баштанництво: навч. посіб. Київ. Вища школа, 2002. 166с</p> <p>16. Льон олійний, гірчиця. Стратегія виробництва олійної сировини в Україні (малопоширені культури) : монографія / І.А. Шевченко та ін. Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України. Запоріжжя : СТАТУС, 2017. 44 с.</p> <p>17. Мазур В.А., Ткачук О.П., Дідур І.М., Панцирева Г.В. Особливості технології вирощування малопоширених зернобобових культур: монографія. Вінниця: ТВОРИ, 2021. 172 с.</p> <p>18. Малопоширені овочеві рослини: навч. посіб. / В.В. Хареба та ін. Київ: Аграр. наука, 2016. 192 с.</p> <p>19. Сарнацький, П.Л., Видрін, Ю.В., Чумаченко І.П. Нетрадиційні кормові культури Київ: Урожай, 1991. 144с.</p> <p>20. Селекція та сучасні технології розмноження і вирощування батату (<i>Ipomoea batatas L.</i>): метод. реком/Т.В. Івченко та ін. Селекційне: ІОБ НААН, 2018. 36с.</p> <p>21. Сучасна технологія вирощування сочевиці / А.В. Черенков та ін. Дніпро. 2013. 48с.</p> <p>22. Хареба В.В., Корнієнко С.І., Хареба О.В., Позняк О.В. Малопоширені овочеві рослини. Ч. 2. Харків: ІОБ НААН 2012. 48 с.</p> <p>23. Шевченко І.А., Поляков О.І., Ведмедева К.В., Комарова І.Б. Стратегія виробництва олійної сировини в Україні (Малопоширені культури). Ч.2 Рижій, сафлор, кунжут. Запоріжжя: Інститут олійних культур НААН України, 2017. 44 с.</p>
<p>Всього основної літератури: 23</p> <p>Література додаткова</p>	<p>1. Анна Мухаммедова О.О., Анна Мухаммедова А. О. Лікарські рослини: навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 202 с.</p> <p>2. Гіль Л. С., Пашковський А. І., Суліма Л. Т. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту: навч. посіб. Ч.2: Відкритий ґрунт. Вінниця: Нова Книга, 2008. 312 с.</p>

Всього додаткової літератури: 9	3. Закон України «Про рослинний світ» від 9 квітня 1999 №591 – XIV/Відомості Верховної Ради України від 1999, №22-23 ст. 198.			
	4. Льон олійний, гірчиця. Стратегія виробництва олійної сировини в Україні (малопоширені культури): монографія / І.А. Шевченко та ін.; Запоріжжя: Статус, 2017. 44 с.			
	5. Мінареченко В. М., Серeda П. І. Ресурсознавство. Лікарські рослини: навч. посіб.. Київ: Фітосоціоцентр, 2004. 71 с.			
	6. Методичні рекомендації з розрахунку виходу біогазу та біоетанолу з біоенергетичних культур // М.Б. Грабовський, С.П. Вахній, В.С. Хахула, Ю.В. Федорук, Л.А. Правдива, Т.В. Панченко, М.В. Остренко, Л.А. Козак, О.С. Городецький, Біла церква, 2021. 28 с.			
	7. Сафонов М.М. Повний атлас лікарських рослин. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 384с.			
	8. Складові технології вирощування сої: навч.посіб./Господаренко Г.М. та ін. Умань, 2019. 208с.			
	9. Червона книга України. Рослинний світ / Ю.Р. Шеляг-Сосонко та ін. Київ: Українська енциклопедія, 1996. 608 с.			
	Технічне забезпечення	Мультимедійне забезпечення, наглядні матеріали		
	Метод оцінювання	Кількість	Мінімальна оцінка в балах	Максимальна оцінка в балах
Змістовий модуль	2	0	80	
Відвідування (відсоток пропусків від загальної кількості занять)	50%	0	0	
	40%-50%	1	2	
	30%-40%	3	4	
	20%-30%	5	6	
	10%-20%	7	8	
	0%-10%	9	10	
Заохочення (доповідь на науковій конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених, активна участь в роботі наукового гуртка кафедри, підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п., призове місце в олімпіаді, підготовка наукової публікації, участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри).		0	10	
Підсумковий рейтинг		0	100	
Сума стартових балів за екзамен/залік переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею				
100 - 90	Відмінно			
89 - 82	Дуже добре			
81 - 74	Добре			
73 - 64	Задовільно			
63 - 60	Достатньо			
35 - 60	Незадовільно			
менше 35 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту			
4. Політика курсу				
Правила взаємодії	1. Дотримання академічної доброчесності під час вивчення курсу.			

	<p>2. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p> <p>3. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі згідно індивідуального плану здобувача.</p> <p>4. Списування під час модульних контрольних робіт та атестації заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).</p>
<p>Додаткова інформація</p>	<p>1. Освітньо-наукова програма «Агрономія» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти за спеціальністю 201 «Агрономія»;</p> <p>2. Навчальний план освітньо-наукової програми «Агрономія» за спеціальністю 201 «Агрономія» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти;</p> <p>3. Робоча програма освітнього компоненту «Нішеві культури».</p>

Розробник:

Завідувач кафедри польових і овочевих культур,
доцент

Людмила ПОПОВА

Гарант освітньої програми

Євген ЮРКЕВИЧ